

گزارش

علل، اهداف و پیامدهای حمله آمریکا و رژیم صهیونیستی به سوریه

شماره: ۱۳۸

اردیبهشت ماه ۹۷

رصدخانه روابط بین الملل

ترجمان روز نگاهی است خبری و تحلیل گرایانه به اقدامات و پدیده های جهانی در حوزه فرهنگی، اجتماعی و روابط بین الملل

سخنی با خوانندگان:

رصد مداوم و تجزیه و تحلیل آخرین رویدادها در عرصه بین الملل برای ایجاد شناخت، روند شناسی و برنامه ریزی صحیح از جمله نیازهای ضروری است.

بدین منظور گروه رصدخانه روابط بین الملل مجمع جهانی صلح اسلامی این مهم را در دستور کار خود قرار داده و بخشی از آن را به صورت موردی با عنوان ترجمان روز منتشر می نماید.

هرگونه مساعدت و همفکری در جهت افزایش غنای این گزارش های خبری و تحلیلی مزید امتنان است.

بدیهی است طرح گزارش ها و تحلیل ها گرایشی نبوده و به عنوان نظر رسمی این مجمع نیز تلقی نمی گردد.

از آنجا که این گزارش صرفاً برای تعدادی از مسئولان و مدیران انتشار می یابد، بهره برداری، انتشار و کپی برداری از مطالب با هماهنگی این

مجمع مجاز خواهد بود. تلفن: ۸۸۵۳۸۲۴۸ ایمیل: iwpcf2008@gmail.com — آدرس تلگرامی: @iw_peace

بسمه تعالی

علل، اهداف و پیامدهای حمله آمریکا و رژیم صهیونیستی به سوریه

مقدمه:

حمله موشکی آمریکا به پایگاه الشعیرات در نزدیکی شهر حمص در سوریه اگرچه در پی اتهام‌زنی به ارتش سوریه مبنی بر استفاده از سلاح‌های شیمیایی در خان شیخون در جنوب ادلب صورت گرفت اما واقعیت این است که آمریکا اهداف دیگری در پس چنین اقدام نظامی بی‌سابقه داشته است. پیامدهای حمله موشکی آمریکا به سوریه را می‌توان در ۴ سطح تحلیل کرد؛ سطح داخلی آمریکا، سطح داخلی سوریه، سطح منطقه‌ای و سرانجام سطح بین‌المللی.

واقعیت امر این است که در ظاهر آمریکا توانسته است با حمله موشکی به سوریه، شأن رهبری خود که طی ماه‌های اخیر مخدوش شده بود را دوباره بازیابی کند. این امر در کوتاه مدت آمریکا را یاری خواهد کرد تا بتواند اراده‌ی کشورهای دیگر را با خود همسو سازد تا طرح‌های مطلوب خود را در سوریه پیاده سازد. آن‌گونه که رئیس شورای روابط خارجی آمریکا و سپس سخنگوی کاخ سفید گفته است، واشنگتن در کوتاه مدت در پی مهار داعش و در بلند مدت به دنبال تقویت تروریست‌ها و تغییر نظام سوریه می‌باشد. در مجموع به نظر می‌رسد آمریکا قصد ورق زدن مجدد پرونده سوریه را دارد. به لحاظ میدانی و سیاسی، وضعیت متفاوت شده است؛ مشروعیت اسد روزافزون شده و مساحت مناطق تحت اداره‌ی دولت سوریه نیز به صورت مداوم در حال افزایش است.

باید بر این نکته اذعان داشت که نتیجه حمله تجاوزگرانه به سوریه، توسعه ناامنی و دامن زدن به ناامنی‌های منطقه‌ای در کنار به مخاطره انداختن صلح و امنیت در جهان بود. این حمله نه تنها هیچ‌گونه امنیتی برای منطقه و مردم بی‌دفاع سوریه نداشت، بلکه با جری تر

کردن تروریست‌ها، دامنه آشوب و ناامنی را توسعه داد و علاوه بر مردم منطقه موجب نگرانی مردم کشورهای خود و سایر کشورهای جهان شد؛ همچنین در این راستا سوریه تجاوز سه جانبه به این کشور را نقض آشکار قوانین بین‌المللی دانست. به دنبال حمله آمریکا به سوریه حملات رژیم صهیونیستی به خوبی اثبات کرد که این رژیم از حضور تروریست‌ها در جولان به عنوان سپری دفاعی برای حفظ موقعیت این منطقه بهره می‌برد و از همین رو نیز در مواقع ضروری در حمایت نظامی آنها در برابر ارتش سوریه اقدام می‌کند.

در قبال این حمله نکات زیر نیز قابل توجه هستند:

۱. مهم‌ترین مساله این است که این حمله هیچ‌گونه تاثیری بر برتری میدانی سوریه و محور مقاومت نخواهد داشت. موضوعی که ائتلاف دنبال تغییر و یا تاثیرگذاری بر معادلات میدانی بود.
۲. با توجه به پیش‌بینی نقاط احتمالی حمله، سوریه و هم‌پیمانانش طی چند روز گذشته اکثر این مناطق را تخلیه کرده بودند. از این رو خسارت جدی و راهبردی وارد نشده است.
۳. یکی از نقاط قوت این است که تمامی ۱۲ موشک شلیک شده به فرودگاه الضمیر (نظامی) منهدم شده است. این بدان معناست که در منطقه‌ای که سوریه اراده و تصمیم جدی بر مقابله داشته، موفق بوده است.
۴. هیچ‌یک از مراکز حضور روسیه، ایران و حزب الله مورد هدف قرار نگرفته است.
۵. حملات ائتلاف آمریکا - فرانسه - انگلیس به سوریه را باید پایان یافته تلقی کرد و در همین سطح باقی خواهد ماند.
۶. این حمله بیانگر سقف پاسخگویی اروپایی آمریکایی به درخواست‌ها، کمک‌ها و قراردادهای صدها میلیارد دلاری عربستان است. در واقع اثبات سخن ترامپ بود که عربستان یک گاو شیرده است که البته برای دوشیدن بیشتر، همسویی‌هایی در این سطح غیرراهبردی خواهند داشت. شلیک این تعداد موشک برای ساکت کردن عربستان و اسرائیل کافی بود.
۷. اسرائیل جدا نگران است و به وضوح در مواضع مسئولین این رژیم و آرایش نظامی آنها مشاهده می‌شود. آنها پس از این حمله منتظر پاسخگویی ایران و محور مقاومت به حمله این رژیم به پایگاه تی‌فور و شهادت تعدادی از مستشاران ایرانی هستند.
۸. جریان غربگرا باید این پیام را دریافت کرده باشد که برجام منطقه‌ای نباید خروجی این حمله باشد. آنچه که پیام غیرمستقیم این حمله به حساب می‌آید.
۹. این عملیات نشان داد که آمریکا تا چه حد نگران پایگاه‌های خود در سوریه و منطقه است. در واقع آنها نیز متوجه شده‌اند که دوران بزن در رو گذشته است.
۱۰. اما نکات تاسف‌بار همسویی کامل عربستان - اسرائیل برای حمله به یک کشور اسلامی - عربی است. این همسویی در ماه‌های آینده جنبه علنی‌تر به خود خواهد گرفت. همچنین سکوت و حتی حمایت کشورهای اسلامی و عربی در قبال این تجاوز آشکار آمریکا و اروپا به یک کشور عربی - اسلامی.
۱۱. در ادامه تلاش می‌شود تحلیل‌های مختلف درباره علل، اهداف و پیامدهای حمله آمریکا به سوریه مورد بحث قرار گیرد.

حمله موشکی آمریکا به سوریه

حمله مستقیم آمریکا به یکی از پایگاه‌های ارتش سوریه تحول جدیدی در روند جنگ تروریستی است که از ۶ سال پیش علیه سوریه آغاز شده است. این حمله که پس از متهم کردن دولت سوریه به استفاده از سلاح شیمیایی در منطقه خان شیخون در ادلب سوریه صورت گرفت سبب مطرح شدن چندین سوال شده است که برجسته‌ترین آنها عبارتند از: واقعیت‌ها و اهداف استفاده از

سلاح شیمیایی در شرایط کنونی چیست؟ چرا کشورهای غربی بدون هیچ سندی دولت سوریه را به استفاده از سلاح شیمیایی متهم

کردند و با درخواست روسیه برای تشکیل کمیته حقیقت یاب بی طرف برای مشخص شدن حقایق در این زمینه مخالفت کردند؟ چرا دولت آمریکا به ریاست «دونالد ترامپ» دست به این حمله زد و به درخواست روسیه درباره پیش نبرد اقدام های یکجانبه که به منزله نادیده گرفتن قوانین بین المللی و دخالت در امور داخلی کشوری دیگر است، توجه نکرد؟ دست

زدن به این حمله چه مفهومی می تواند داشته باشد؟ نتایج و پیامدهای احتمالی این حمله چیست؟

باید بر این نکته اذعان داشت که سوریه پس از استفاده گروه های مسلح از سلاح های شیمیایی در منطقه غوطه شرقی در سال ۲۰۱۳ میلادی و تنش های به وجود آمده در این منطقه پس از تهدید حمله گسترده به سوریه از سوی «باراک اوباما» رئیس جمهوری سابق آمریکا با میانجگیری روسیه موافقت کرد سلاح های شیمیایی خود را از بین ببرد تا جلوی هرگونه بهانه و اتهام های آمریکا و کشورهای غربی گرفته شود.

براین اساس با نظارت سازمان ملل انبارهای سلاح های شیمیایی سوریه از بین رفت و کمیته نظارت سازمان ملل در این زمینه اعلام کرد با همکاری دولت سوریه مأموریت خود را به طور کامل انجام داد. هدف از خلع سلاح سوریه آن بود که جلوی حمله های سوریه به پایگاه های گروه های مسلح در غوطه شرقی گرفته شود. همچنین هدف آن بود که علیه سوریه فضا سازی شود و برای تغییر موازنه قدرت به نفع گروه های مسلح، آمریکا به دخالت نظامی دست زند.

رژیم صهیونیستی، لابی صهیونیسم در آمریکا، جنگ سالاران و کشورهای ضد سوری با در پیش گرفتن چنین رویکردی تلاش می کردند اوباما را وادار سازند به جنگ مستقیم در سوریه وارد شود. اکنون در شرایطی جبهه النصره در منطقه خان شیخون دست به حمله شیمیایی می زند که ارتش سوریه موفق شده است حمله گروه های مسلح را در حومه حماه ناکام گذارد و مناطق زیر کنترل این گروه را از دست آن خارج سازد. همچنین ارتش تصمیم دارد نبرد را در دیگر مناطق حضور گروه های مسلح ادامه دهد و برای حمله به پایگاه های جبهه النصره در استان ادلب مقدمه سازی می کند. در شرایطی که ارتش سوریه با پشتیبانی همپیمان در همه جبهه های در حال پیشروی است و دستاوردهای بسیاری داشته است و همچنین در شرایطی که کاخ سفید، وزارت امور خارجه و نماینده آمریکا در سازمان ملل اعلام کرده اند که اولویت دولت آمریکا شکست داعش است نه برکناری «بشار اسد» و مردم سوریه باید سرنوشت اسد را مشخص کنند این مسائل خشم گروه های مسلح تروریستی و کشورهای حامی آنان و جنگ طلبان آمریکا را به دنبال داشته است. از این رو، آنان تدابیری را برای استفاده از سلاح شیمیایی در خان شیخون اندیشیده اند و ارتش سوریه را به استفاده از این نوع سلاح متهم کرده اند تا به هدف های زیر دست یابند.

آنها با متهم کردن دولت سوریه به استفاده از سلاح شیمیایی که شماری از شهروندان در اثر آن قربانی شدند تلاش می کنند تا علیه دولت سوریه جنجال آفرینی کنند. آنان با این اقدام خود خواسته اند جایگاه دولت سوریه را در محافل بین المللی و هرگونه مذاکره ای تضعیف کنند. همچنین بر آن هستند تا در عرصه نظامی دولت سوریه را زیر فشار قرار دهند تا مجبور شود به حمله نیروهای ارتش در جبهه های گوناگون به تروریست ها پایان دهد تا از این راهبرد مانع از شکست و فروپاشی تروریست ها شوند. هدف آن است که تروریست ها نفسی تازه کنند و بار دیگر صف های خود را استوار سازند.

با توجه به مطالب یاد شده، کشورهای غربی به سرعت اسد را به استفاده از سلاح شیمیایی متهم کردند و با درخواست روسیه برای تشکیل کمیته حقیقت یاب بی طرف برای مشخص کردن واقعیت ها مخالفت کردند. آنها تلاش کردند تا به هدف های اشاره شده دست یابند و افکار عمومی را گمراه سازند و بر واقعیت ها سرپوش نهند و جبهه النصره را در این زمینه تبرئه کنند.

همچنین این کشورها خواسته اند سلاح های شیمیایی باقی ماند تا هرگاه گروه های تروریستی زیر فشار قرار می گیرند بتوانند از آن استفاده کنند و به جنگ فرسایشی خود در سوریه ادامه دهند.

به نظر می رسد اقدام دولت آمریکا در حمله موشکی به پایگاه هوایی سوریه برخلاف موضع ترامپ است. او در برابر جنگ طلبان تسلیم شده است. او خواسته است با جنگ طلبان همسو شود تا برای فروکش کردن مخالفت هایی که در داخل از سوی طرفداران گزینه حمایت از گروه های تروریستی در سوریه صورت می گیرد اقدامی کرده باشد. همچنین او خواسته است نشان دهد با او با ما که در سال ۲۰۱۳ میلادی در حمله به سوریه تردید کرد، تفاوت دارد. اما حمله آمریکا نشان داد واشنگتن با کمک تروریست ها به دولت، مردم و ارتش سوریه حمله می کند و تروریست ها ابزاری در خدمت طرح های آمریکا برای اشغال سوریه هستند. آمریکا بزرگترین کشور تروریستی جهان و پرورش دهنده تروریسم است. این کشور در نادیده گرفتن قوانین بین الملل و حاکمیت دیگر کشورها کوتاهی نمی کند و همواره برای پیاده سازی قانون جنگل تلاش و نقش پلیس جهان را بازی می کند. این کشور در متهم کردن دیگران، صدور حکم ها و به کار گرفتن زور حقی را برای خود قائل است.

بسیاری از کارشناسان بر این اتفاق نظر دارند که به یقین حمله آمریکا به سوریه نشان داد آمریکا در جنگ تروریست علیه

سوریه نقش دارد و به طور مستقیم وارد عمل شده است. این اقدام پس از آن صورت گرفت که غرب به این مساله پی برد که تروریست ها در آستانه نابودی هستند و پیروزی دولت ملی سوریه و محور مقاومت قطعی است. بر ملا شدن نقش آمریکا این موضوع را برای مردم سوریه، کشورهای عربی و افکار عمومی جهان ثابت خواهد کرد که آنچه در سوریه رخ می دهد طرح آمریکا، غرب، صهیونیسم و کشور

عربی واپسگرا با هدف ویران سازی سوریه و زمین گیر کردن نظام ملی آن است. این موضوع سبب شد مردم سوریه بیشتر از رهبر خود پشتیبانی کنند و مشروعیت او و نقش بی نظیرش در رویارویی با نیروهای استعمارگر، تروریسم و نهادهای وابسته به غرب تقویت شود.

در این راستا روسیه بر این موضوع تاکید کرد ارتش سوریه دست به حمله شیمیایی نزده است و ارتش سلاح شیمیایی در اختیار ندارد و این گروه های تروریستی هستند که سلاح شیمیایی در اختیار دارد. از این رو، بهتر است بدون هیچ دلیل و مدرکی دولت سوریه را متهم نکند. تردیدی نیست این عکس العمل روسیه در روند تحولات سوریه آثار بزرگی به دنبال خواهد داشت. این موضوع سبب می شود جنگنده های آمریکا از پوشش حمایتی موشک های روسیه برخوردار نشوند. افزون بر این، احتمال آن می رود مسکو سلاح های پیشرفته ای را در اختیار ارتش سوریه قرار دهد تا بتواند در برابر هرگونه حمله آمریکا به موشک ها و جنگنده ها از خود دفاع کند. امکان ندارد روسیه در برابر این حمله آمریکا که خطوط قرمز روسیه در سرزمین های سوریه را نادیده گرفته است، سهل انگاری کند. به ویژه این در شرایطی است که حمله های آمریکا به سوریه و تلاش آن برای رهایی تروریست ها از شکست به هدف های راهبردی روسیه در ارسال نیروهای خود به سوریه ضربه وارد می کند.

اظهارات و نگرانی مقامات اسرائیلی از پیامدهای حمله

مقامات نظامی اسرائیل که از سوی نخست وزیر این رژیم از اظهارنظر در خصوص حمله آمریکا و متحدانش به سوریه منع شده اند، خود را برای مقابله با عواقب حمله آمریکا آماده می کنند. نکته مهم از نظر مقامات رژیم اسرائیل این است که آمریکا، فهرست اهداف خود در حمله موشکی روز شنبه را به مراکزی که ادعا می شود با تسلیحات شیمیایی سوریه مرتبط بوده، محدود و از هدف قرار دادن مقامات سیاسی دولت سوریه و همچنین مراکز استقرار متحدان دولت سوریه خودداری کرده است.

برآورد مقامات نظامی این است که اسرائیل در موضوع حضور نظامی ایران در سوریه تنها گذاشته شده و این نگرانی نیز وجود دارد که پاسخ روسیه، ایران و سوریه به حمله، آزادی عمل اسرائیل در منطقه را از بین ببرد. پیش از شروع حمله آمریکا و متحدانش به سوریه، ارزیابی مقامات اسرائیلی این بود که حمله موشکی به سوریه سبب حمله انتقام جویانه به اسرائیل نخواهد شد. نگرانی اسرائیل این است که در پاسخ به این حمله، آزادی عمل نیروی هوایی اسرائیل در منطقه محدود شود. این نگرانی در صورتی تحقق خواهد یافت که روس‌ها تهدید خود در مسلح کردن سوریه به سامانه‌های دفاع هوایی پیشرفته را عملی کنند و یا این که اجازه دهند سامانه‌های دفاع هوایی در سوریه مستقر شوند که حتی می‌توانند آزادی عمل نیروی هوایی اسرائیل در آسمان لبنان را نیز محدود کنند.

اسرائیل پیش از شروع حملات آمریکا و متحدانش از این حملات آگاه بود و هرچند ارتش در مناطق شمالی و هم مرز با سوریه در آماده‌باش به سر می‌برد، ارتش از اعلام هشدار برای غیرنظامیان پرهیز کرد. ارتش به این طریق تلاش داشت، از سویی خود را برای مقابله با وخامت احتمالی اوضاع آماده نگاه دارد و از سوی دیگر، شرایط را عادی نشان دهد. از نظر مقامات نظامی اسرائیل، میان حملات کشورهای غربی به سوریه که بعید بود، باعث انتقام جویی از اسرائیل شود و حمله اسرائیل به فرودگاه تیس که باعث شهادت چندین نظامی ارشد ایرانی در گیر در پروژه‌های پهبادی ایران در سوریه شد، باید تمایز قائل بود.

به دلیل نگرانی از واکنش به حمله اسرائیل به تیس، ارتش اسرائیل در مرزهای سوریه و لبنان همچنان در حالت آماده‌باش کامل به سر می‌برد، زیرا این نگرانی وجود دارد که حزب‌الله و یا دیگر متحدان ایران به حمله اسرائیل واکنش نشان دهند. ناآرامی در مرز با غزه، دیگر مسأله‌ای است که ارتش اسرائیل این روزها با آن درگیر است. در شرایطی که فلسطینی‌ها در چهارچوب راهپیمایی بازگشت در مرز تجمع کردند، جمعیت تظاهرات کنندگان کمتر از ده هزار تن تجمع کننده هفته گذشته بود ولی پیش‌بینی می‌شود که این راهپیمایی‌ها همچنان ادامه یابد. حماس تصمیم دارد، در روز اسرا در ماه می، صدهزار تن را در پنج نقطه مرزی گرد هم آورد. در همان روز فلسطینی‌های ساکن کرانه باختری نیز برنامه‌هایی برای تظاهرات دارند که به نظر می‌رسد، احتمال برخورد خشونت آمیز با ارتش اسرائیل را افزایش دهد.

واکنش‌ها به حمله مثلث غربی آمریکا - انگلیس و فرانسه به سوریه

با توجه به مطالب یاد شده بسیاری از رهبران و مقامات کشورها دیدگاه‌های خود را در راستای حمله موشکی آمریکا به سوریه چنین مطرح کردند که در ذیل به اختصار به آنان می‌پردازیم.

رهبر انقلاب ایران در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی گفتند: حمله به سوریه یک جنایت است. بنده صریحاً اعلام میکنم رئیس‌جمهور آمریکا، رئیس‌جمهور فرانسه و نخست‌وزیر انگلیس جنایتکارند و جنایت کردند؛ طرفی هم نخواهند بست، سودی هم نخواهند برد؛ همچنانکه در سالهای گذشته در عراق، سوریه، افغانستان حضور پیدا کردند و از این قبیل جنایات انجام دادند و سودی هم نبردند.

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران حملات موشکی آمریکا و متحدانش به خاک سوریه را به شدت محکوم کرد و نسبت به آثار و تبعات منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای آن هشدار داد. در بیانیه وزارت خارجه آمده است: «این تجاوز نقض آشکار قوانین و موازین بین‌المللی و نادیده گرفتن حق حاکمیت ملی و تمامیت ارضی سوریه است. جمهوری اسلامی ایران بر اساس موازین شرعی، قانونی و اخلاقی مخالف کاربرد سلاح‌های شیمیایی است و در عین حال بهانه تراشی برای تجاوز به کشوری مستقل را به شدت غیر قابل قبول و محکوم می‌داند.

جاستین ترودو نخست‌وزیر کانادا که پیشتر هم اعلام کرده بود کشورش در عملیات علیه سوریه مشارکت نمی‌کند، با صدور بیانیه‌ای از اقدام آمریکا، انگلیس و فرانسه حمایت کرد و این حمله را «پاسخی درخور» به استفاده ادعایی از تسلیحات شیمیایی توصیف کرد.

جان مک‌کین رئیس کمیته نیروهای مسلح سنای آمریکا هم از این حمله حمایت کرده است. در بخشی از بیانیه او آمده است: «من رئیس‌جمهور را به دلیل اقدام نظامی علیه رژیم اسد به دلیل مورد اخیر استفاده از تسلیحات شیمیایی و نشان دادن اراده برای انجام دوباره این کار در صورت ادامه حملات شریانه، تحسین می‌کنم. وی با این حال تأکید کرده که آمریکا باید راهبردی بلندمدت برای مقابله با نفوذ روسیه و ایران در سوریه تدوین و اجرا کند.

رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه گفت امیدوار است جهان علیه دولت سوریه متحد شود، از حمله آمریکا استقبال کرد و آن را واکنشی متناسب به حادثه دوما توصیف کرد.

آنگلا مرکل صدر اعظم آلمان هم با وجود آنکه کشورش در این اقدام نظامی مشارکت نداشته، اما از این حمله حمایت کرد و گفت این اقدام «لازم و متناسب» بوده است.

دولت کوبا در واکنش به حملات آمریکا با صدور بیانیه‌ای این اقدام را محکوم کرده و آن را «نقض قوانین بین‌المللی» توصیف کرد.

دولت بلاروس نیز تجاوز به سوریه را محکوم و تأکید کرده که هرگونه اقدامی علیه تسلیحات شیمیایی باید پس از انجام تحقیقات کامل و نتیجه‌گیری دقیق صورت گیرد. به گفته دولت بلاروس، حمله به سوریه در حالی صورت گرفته که مدرک مستندی دال بر دست داشتن دولت سوریه در حادثه ادعایی «دوما» وجود ندارد.

محمد علی الحوثی رئیس کمیته عالی انقلاب یمن هم در واکنش به این حمله گفت عدم پابندی به قوانین بین‌المللی و احترام نگذاشتن به حاکمیت کشورها، به ویژگی بارز آمریکا تبدیل شده است که ملت یمن نیز از آن رنج می‌برد. **وزارت امور خارجه چین** نیز در واکنش به تجاوز موشکی آمریکا، بریتانیا و فرانسه به خاک سوریه تصریح کرد: «راه حل سیاسی تنها راه واقعی حل موضوع سوریه است. پکن در ادامه به حمله یکجانبه آمریکا، فرانسه و انگلیس به خاک سوریه اشاره و تأکید کرد: هرگونه اقدام نظامی که خارج از چارچوب شورای امنیت صورت گیرد، نقض قانون بین‌الملل است. در ادامه این بیانیه اینگونه آمده است: «باید تحقیقات منصفانه‌ای در خصوص حملات مشکوک سلاح‌های شیمیایی در سوریه انجام گیرد.

ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه در واکنش به حمله سه کشور غربی به سوریه، این اقدام را دارای تبعاتی ویرانگر برای روابط بین‌الملل توصیف کرد. به نوشته خبرگزاری «اینترفاکس»، در بیانیه پوتین آمده است: «تشدید تنش در سوریه آثار ویرانگری بر کل روابط بین‌الملل دارد... اقدامات آمریکا باعث وخامت بیشتر اوضاع انسانی در سوریه می‌شود. وی با بیان اینکه مسکو برگزاری نشست فوق‌العاده شورای امنیت سازمان ملل متحد را خواستار است، گفت: «حمله به سوریه، اقدامی تجاوزکارانه علیه حاکمیتی مستقل است که پیش‌تاز مبارزه با تروریسم بوده است.

فردریک پلیتگن تحلیلگر شبکه سی. ان. ان نوشت: من ۲۰ بار در سوریه بوده‌ام. دولت سوریه این حمله را یک پیروزی بزرگ برای خودش خواهد دید. سه تاسیسات هدف قرار گرفته شد، اما به نظر می‌رسد که تاسیسات پدافندی آنها توانسته حداقل برخی از موشک‌های شلیک شده را هدف قرار دهد و اصلاً این‌طور نیست که توانمندی‌های ارتش سوریه نابود شده و از بین رفته باشد. قبل از این حملات، نگرانی شدیدی درباره اثرگذاری کارزار هوایی گسترده آمریکا بر مخاطره افتادن ارتش سوریه و شاید تأثیرگذاری آن بر جنگ داخلی این کشور وجود داشت؛ جنگی که نیروهای دولتی سوریه در حال پیروزی در آن بوده است

تنها به صورت مستشاری و بنا به درخواست دولت مشروع دمشق بوده است.

هفته گذشته غرب و آمریکا با مطرح کردن یک سناریوی ادعایی درباره حمله شیمیایی به شهر دوما در غوطه شرقی ادعا کردند که بشار اسد، رئیس جمهور سوریه مسئول استفاده از تسلیحات شیمیایی در این حمله است و ایران و روسیه نیز به دلیل حمایت از اسد مقصر هستند.

در پی این ادعاها، آمریکا، انگلیس و فرانسه روز شنبه با ادعای از بین بردن تسلیحات شیمیایی در سوریه دست به حمله علیه این کشور زدند که گفته می شود در آن هیچ شهروند یا نظامی سوری آسیب ندیده است.

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران نیز در واکنش به حملات موشکی آمریکا و متحدانش به خاک سوریه آن را به شدت محکوم کرد و نسبت به آثار و تبعات منطقه ای و فرامنطقه ای آن هشدار داد.

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با انتشار بیانیه ای اعلام کرد که این تجاوز نقض آشکار قوانین و موازین بین المللی و نادیده گرفتن حق حاکمیت ملی و تمامیت ارضی سوریه است.

در ادامه این بیانیه آمده است: جمهوری اسلامی ایران بر اساس موازین شرعی، قانونی و اخلاقی مخالف کاربرد سلاح های شیمیایی است و در عین حال بهانه تراشی برای تجاوز به کشوری مستقل را به شدت غیر قابل قبول و محکوم می داند.

بی شک آمریکا و متحدانش، که بدون وجود هیچگونه سند و مدرک اثبات شده ای و قبل از اعلام نظر نهایی سازمان منع و گسترش سلاح های شیمیایی علیه سوریه اقدام نظامی کرده اند و خود را در جایگاه قاضی و پلیس جهانی فرض کرده اند، مسئول تبعات و عواقب منطقه ای و فرامنطقه ای این ماجراجویی هستند و باید پاسخگوی پیامدهای آن باشند. شرایط زمانی اتهام زنی و اقدام نظامی آمریکا در هر دو مقطع تجاوز به سوریه بخوبی نشان می دهد که هر دو اقدام پس از شکست تروریست ها در حلب و اینک در غوطه شرقی صورت پذیرفته و این تجاوز آشکارا اقدامی برای جبران ناکامی و شکست تروریست ها و حمایت از آنها است که بی تردید ملت مقاوم ۷ سوریه، همچون ۷ سال گذشته، توطئه هایی که با هدف تغییر معادلات میدانی به نفع تروریست ها صورت می گیرد، ناکام می گذارند.

وزارت امور خارجه همچنین در بیانیه خود آورده است: تجاوز نظامی اخیر آمریکا به سوریه در شرایطی است که این کشور چند روز قبل مانع حتی محکومیت رژیم صهیونیستی که طی هفته های اخیر هزاران تن از مردم مظلوم غزه را به خاک و خون کشید، شد تا بار دیگر سیاست جانبدارانه و استانداردهای دوگانه خود را بیش از پیش برای جامعه جهانی آشکار سازد.

پیامدهای حمله به سوریه و سناریوهای آتی

حمله نظامی علیه سوریه چند روز پس از انتشار اطلاعاتی متناقض از سوی واشنگتن انجام شد، ابتدا دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا که به نظر می رسید گویی با اعصاب و روان مردم سوریه و روس ها و همپیمانان آنها بازی می کند در توثیتی حمله به سوریه را قطعی اعلام کرد اما پس از چند دقیقه

توثیت متناقضی را منتشر کرده و حمله به سوریه را بعید دانست. هدف ترامپ چند بعدی بود؛ یکسان سازی افکار عمومی آمریکا و به صورت مشخص تفکراتی بود که از زمان کمپین انتخاباتی اش از طریق توثیت ها آن را رهبری می کرد تا دوباره بر رهبری اش در آمریکا و نیز نادیده انگاشتن وجود یک نهاد که در سکوت به دنبال بررسی گزینه های استراتژیک است، تاکید کند.

هدف ترامپ از این بازی پیش راندن روس ها به سمت مذاکره برای عقب نشینی از اصول شان در مورد دمشق است. فرانسوی ها و انگلیسی ها تنها دریافت کننده های توثیت های ترامپ بودند تا حدی که رسانه های اروپایی با توجه به رویکرد ترامپ با

استنتاج توثیق هایش، منتظر موضعگیری دولت هایشان بودند. در این میان فرانسوی ها به مسئولان روسیه اعلام کردند که در حمله احتمالی علیه پایگاه هایی در سوریه مشارکت خواهند کرد. این اطلاع رسانی به منزله توجیهی پیش دستانه برای حمله احتمالی بود. تنها فرانسوی ها این کار را نکردند بلکه آمریکایی ها و انگلیسی ها نیز همین مساله را به اطلاع روس ها رساندند. اما تعلیق در اعلام زمان اجرای حمله از سوی آمریکا و تناقض ها در بیانیه های کاخ سفید حاکی از آن بود که رزمایش های فریبکارانه ای برای بازی دادن و القای این مساله است که جنجال رسانه ها با هدف تحمیل مذاکرات در زمانی انجام می شود که آمریکایی ها و اروپایی ها دستاوردهای مالی از کشورهای عرب حوزه خلیج فارس دارند. دمشق اطمینان داشت که واشنگتن برای اجرای حمله ای نظامی تلاش می کند به همین دلیل نیروهایش را از پایگاه های نظامی، وزارت و اداری خارج کرد و احتمال انجام حملاتی با استفاده از موشک های هدایت شونده را داد. هماهنگی ها میان سوریه و روسیه برقرار است اما این هماهنگی ها محدود به ارسال اطلاعات برای دمشق و راهنمایی آن بوده و به سطح استفاده روس ها از سامانه های دفاع هوایی شان در سوریه جهت ممانعت از اصابت موشک های غربی به اهداف مورد نظر در سوریه نمی رسد.

سامانه های دفاع هوایی روسیه توان سرنگونی هر موشک هدایت شونده ای به سمت پایگاه های سوریه را دارند اما رهبری روسیه چنین نکرد، همین امر احتمال وجود ارتباطی میان آمریکا و روسیه که منجر به موضعگیری بی هدف روس ها در مورد مقابله مستقیم شد را تقویت می کند. با توجه به این اتفاقات و این نتیجه گیری ها می توان گفت چند سناریو وجود دارد:

سناریوی اول: عدم واکنش روسیه به این حملات در بردارنده موافقت ضمنی این کشور با مساله هدف قرار گرفتن پایگاه های سوریه در این حملات در مقابل ادامه سیاست دمشق در کنترل میدانی است.

سناریوی دوم: عدم بازداندگی روسیه این مساله را به ذهن می رساند که مسکو ناتوان از واکنش نشان دادن و ورود به مقابله مستقیم با آمریکایی ها و در ادامه تحمیل مسکو به ورود به مذاکرات سیاسی درباره ساختار حاکمیتی در سوریه، نقش ایرانی ها و حضور حزب الله در سوریه، تقسیم منابع طبیعی، آینده جنوب سوریه و اعمال توافقنامه ای مستقیم میان دمشق و تل آویو است.

سناریوی سوم: هر گونه واکنش روسیه علیه پایگاه ها یا ناوشکن های آمریکا، انگلیس یا فرانسه به معنای وارد کردن پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) به درگیری با محوری به رهبری مسکو است و این امر می تواند کار را به جنگی جهانی بکشانند.

سناریوی چهارم: عدم موافقت سوریه، روسیه و ایران با درخواست های آمریکا احتمال دارد که به حملات نظامی مشابهی با استناد به بهانه هایی دیگر منجر شود. این همان چیزی است که مانع گسترش نفوذ نظامی سوریه شده و روحیه گروه های مسلح شکست خورده در برخی مناطق سوریه را بالا می برد و در ادامه تلاش های روسیه در سوریه ناکام می گذارد.

قطعا روسیه از نقش خود در سوریه هرگز دست نخواهد کشید، عدم مداخله باز دانه مستقیم این کشور به معنای عقب نشینی و شکست آن نیست. این یک دوره جنگ بی پایان نظامی و سیاسی است که هرگز به خاک سوریه محدود نخواهد شد، احتمالا این بازی جهانی اکنون آغاز شده است. در این میان، آمریکایی ها به هدف خود در اجرای حمله هوایی علیه سوریه دست یافتند. دمشق موفق به رهگیری بخشی از موشک ها به رغم تعداد بالای آنها شد و قدرت سوری ها در دفاع از خود پس از چندین سال جنگ سخت را ثابت کرد. دمشق از طریق هماهنگی با روس ها از میزان خسارت ها کاست. اما هدف غیر رسمی و رسانه ای مسکو است. حالا باید دید مسکو چه خواهد کرد.

فرجام سخن

واقعیت امر این است که در ظاهر آمریکا توانسته است با حمله موشکی به سوریه، شأن حضور خود که طی ماه های اخیر مخدوش شده بود را دوباره بازیابی کند. این امر در کوتاه مدت او را یاری خواهد کرد تا بتواند اراده ی کشورهای دیگر را با خود همسو ساخته و سعی کند تا طرح های مطلوبش را در سوریه پیگیری کند. آن گونه ریچارد هاس رئیس شورای روابط خارجی آمریکا و

سپس سخنگوی کاخ سفید گفته‌اند، مهار داعش برنامه‌ی کوتاه مدت و تغییر نظام اسد برنامه‌ی بلندمدت آمریکا در سوریه است. در این صورت، آمریکا ناچار است تا به تقویت گروه‌های تروریستی دیگر اقدام نماید. تجربه‌ی این سال‌ها بیان‌گر این است که گروه‌های تروریستی با سلاح‌های کنونی، توان اقدامی قابل توجهی نداشته و هر جا نیز که اقدام به پیشروی کرده‌اند، در نهایت شکست خورده‌اند. مصوبه‌ی مجلس نمایندگان آمریکا مبنی بر اعطای سلاح ضدهوایی به معارضان مسلح در راستای ترمیم این ضعف است. قطعاً در چنین فضایی، گروه‌های تروریستی رشد یافته و معادلات میدانی سوریه حساس‌تر و نبردها جدی‌تر خواهد شد. لذا آمریکا در جهت کسب دستاورد در عرصه میدانی، یا باید در نوع سلاح‌های اعطایی به تروریست‌ها تجدیدنظر کند و یا آرایش بازی را با وارد ساختن دولت‌های دیگر تغییر دهد.

همه‌ی این موارد به تحکیم نقش رهبری آمریکا در جبهه‌ی مخالفان سوریه کمک خواهد کرد و تا حدی قدرت ابتکار عمل را در دست او قرار خواهد داد هرچند جبهه حامی دولت رسمی بشار اسد و جبهه مقاومت نیز منفعل نبوده و دست به اقداماتی خواهد زد. پس از حمله موشکی آمریکا، مواضع اعلانی و تعاملات دیپلماتیک میان روسیه و ایران افزایش یافت. این را در گفتگوهای مقامات مختلف ایرانی و روسی می‌توان مشاهده کرد. اما از آن سو نیز آمریکا آشکارا اعلام کرده است که فرصت مناسبی برای دورسازی روسیه از ایران در پرونده روسیه وجود دارد. این در گفتگوی ترامپ با ترزا می نخست وزیر انگلیس گفته شده است. اگرچه مواضع کنونی روسیه در مقابل حمله موشکی آمریکا، محکم است اما با توجه به این که گره‌های میدانی یکی پس از دیگری در حال رفع شدن است و فضا برای تعاملات سیاسی به‌عنوان گام‌های پایانی در حال فراهم شدن می‌باشد، به نظر می‌رسد امکان آشکار شدن برخی اختلاف نظرات میان ایران و روسیه وجود داشته باشد. چنین امری با یک مدیریت اصولی تا حدی قابل رفع است. اما قطعاً باید نسبت به برنامه آمریکا جهت دورسازی مسکو از تهران، دقیق‌تر اندیشید و به طراحی پرداخت.

اما در این میان به نظر می‌رسد آن‌چه رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار نوروزی با فرماندهان نظامی فرمودند: «مسئولان قبلی آمریکا داعش را به وجود آوردند یا به آن کمک کردند و مسئولان کنونی نیز در حال تقویت داعش یا گروهی نظیر آن هستند. اروپا امروز به‌خاطر غلطی که در تقویت تکفیری‌ها انجام داد، گرفتار است و مردم در خانه و خیابان امنیت ندارند و آمریکا نیز در حال تکرار همان غلط است.» ایشان هم‌چنین نسبت به چهره‌ی قلدرمآبانه‌ی ترامپ و نوع مواجهه‌ی ایران با آمریکا نیز فرمودند: «جمهوری اسلامی نشان داده است که با این گونه حرف‌های بی‌ربط و کارهای غلط، از میدان به‌در نمی‌رود و مردم و مسئولانی که به انقلاب اعتقاد دارند، با توکل بر خدا، در مقابل تهدیدها و تشرها عقب نمی‌نشینند، زیرا اگر بنا بر عقب‌نشینی بود، امروز کشور دچار درماندگی و ورشکستگی روحی و تمدنی شده بود.» پیام مشخص این بیانات، تاکید بر ایستادگی مقابل آمریکا در منطقه می‌باشد؛ امری که واشنگتن در پی مهار و مدیریت آن است.

با توجه به اتفاق رخ داده در نظام بین الملل، حمله موشکی آمریکا و رژیم صهیونیستی به سوریه باید بر این نکته تاکید داشت که در مجموع سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی و کشورهای مستقل جهان باید این اقدام خودسرانه و یکجانبه علیه تمامیت ارضی و حاکمیت ملی یک کشور مستقل عضو سازمان ملل متحد را که در تعارض آشکار با موازین حقوقی و بین‌المللی بویژه منشور این سازمان قرار دارد و بدون تردید منجر به تضعیف هرچه بیشتر بنیان‌های صلح و امنیت جهان و موجب بی‌ثباتی و ناآرامی‌های هر چه بیشتر در منطقه و نیز تقویت افراط‌گرایی و تروریسم خواهد شد، قویاً محکوم کرده و به رسالت تاریخی خود در قبال اینگونه رفتارهای هرج و مرج گرایانه بین‌المللی، عمل کنند.

منظره‌ایه نظرات و پیشنهادات تکلیفی شایسته‌ترین کارشناسان گرامی خواهیم بود. رصد روابط بین‌الملل مجمع جهانی صلح اسلامی